

ПИТЪР УОТС ПОВТОРЕНИЕ НА МИНАЛОТО

Превод от английски: Богдан Русев, 2015

chitanka.info

Онова, което си направил на гроба на чичо си, е неппростимо.

Майка ти обвинява себе си за това, както винаги. Казва, че не си знаел какво точно правиш. Може би все още бях в състояние да повярвам на това, когато размени онзи шофар, който ти подарих, за новия визьор на eMotiv — и дори когато се сприятели с онези малки хулигани с обръснатите им глави и мръсните им думи. Аз никога нямаше да ти простя за свастиката на игралната конзола, но ти все пак си син на дъщеря ми, а не мой син. Може би *наистина* е било само младежки бунт. Откъде да знаеш истината все пак? Как е възможно едно дете изобщо да *знае* подобно нещо — тук, през 2017 година? Геноцидът е нещо твърде чудовищно, за да се разкаже както трябва от учебниците по история и зърнестите стари фотографии. Ти не си бил там; няма как да го разбереш.

Повтаряхме си, че по душа си добро момче, че за твоето поколение всичко това е древна история — абстрактна и нереална. И двамата сме лекари и твърде добре познаваме жалкия стереотип за евреите, които се ненавиждат сами — и успяхме да се убедим да се отнасяме с теб като с някаква *жертва*. Но когато полицаите те доведоха от гробището и ти ни погледна с тези безизразни, безразлични очи, аз престанах да си измислям извинения. Защото не ставаше дума само за гроба на чичо ти. Ти се беше изплюл на шест милиона други гробове и *знаеше* какво правиш, просто това не означаваше нищо за теб.

Майка ти плака в продължение на часове. Нима не ти беше показвала старите фотоалбуми и архивите онлайн, нито родословното ни дърво с толкова много клони, отсечени в средата на миналия век? Нима и двамата не се бяхме опитвали да ти разкажем всичко? Опитвах се да я успокоя. Казах й, че е невъзможно да се обясни какво означава „Никога вече“ на едно момче, което не се е срещало с убийството по друг начин, освен в играта „Ловец на зомбита“, с която се занимава по цял ден...

И тогава се сетих какво трябваше да направя.

Зачаках. Измина една седмица, после две — достатъчно, за да си помислиш, че съм те извинил и съм ти простил, както винаги. Но аз знаех слабото ти място. За теб нищо не се случва достатъчно бързо. Чудодейните ти играчки — електродите, които разчитат емоциите и приемат заповеди директно от подсъзнанието — вече те отегчават.

Вече си гледал рекламите за „Подобрена реалност“: „Усещанията влизат направо в мозъка ви! Захвърлете визьорите, слушалките и ръкавиците, забравете за клавиатурите! Почувствайте вятъра на фантастичните светове по кожата си, вдъхнете дима на пожарищата, опитайте кръвта на измислените чудовища, които се убиват толкова лесно! Потопете всичките си сетива в кръвопролитие!“.

Беше ти омръзнало да си играеш с анимации, а новият модел нямаше да излезе още толкова много време. Затова подскочи до тавана, когато ти предложих: „Знаеш ли, майка ти работи по нещо подобно. За медицински цели, разбира се, но действа на същия принцип. Може би дори е заредила за проучванията си няколко сензорни модела. Ако обещаеш да не казваш на никого, сигурно ще успеем да те вкараме в лабораторията...“

Вече бях пенсиониран, да — но не се бях отказал от разрешителните си. Бяха изминали почти две десетилетия, откакто бях затворил своя кабинет, но все още обичам да ходя в лабораторията на майка ти, за да ѝ помагам от време на време. Все още се удивлявам на нейното пламенно желание да разбере как работи съзнанието и защо непрекъснато се поврежда. Наследила го е от мен. А аз го нося в наследство от Треблинка, когато бях едва наполовина на твоята възраст. Аз също отраснах с пламенното желание да поправам повредени души — но по онова време инструментите на психиатъра бяха толкова груби и недодялани. Скалпели, с които се отваряше плътта, думи и медикаменти, с които се отваряше съзнанието. Всичките ни техники не бяха по-прецизни от някой пияница, който тропа с крак по пода на бара, като се надява да премести чашите по него с вибрациите от ударите на ботуша си.

Но какви машини има майка ти! Свръхпроводници в мозъчната кора, дълбокофокусни микровълнови излъчватели, резонатори на Шпиндел! Способни да се прицелват в специфични невронни пътеки, да ги презаписват и да ги изтриват напълно! Самите им названия звучат като заклинания!

Аз не мога да ги използвам така добре, както може тя. Познавам само основите. Не умея да имплантирам образи или звуци, нито да създавам истински спомени. Не и такива от наративен тип.

Но процедурната памет? Тя е по силите ми. Десният фронтален дял, хипокампуса — първични усещания за страх и тревога. Влечугото

се събужда лесно. И няма нужда от подробности. Няма нужда от спомена за малката ми сестричка, просната по очи като фигурка от клечки в калта. Няма нужда от спомена за цвета на небето в онзи ден, докато стоях скован от ужас при мисълта за някое истинско чудовище, което може да ме види, ако отида при нея. Ти нямаше нужда от действителните уроци.

Поуката от тях щеше да бъде предостатъчна.

Когато свършихме, ти се изправи — отначало объркан, после разочарован, а накрая изпълнен с презрение. „Защо не усетих! Това нещо дори не работи!“ В този момент не ми трябваха машини, за да прочета мислите ти. *Изкуфял дъртак — не разбира и половината от това, което си мисли.* И когато мина един ден, а след него и друг, започнах да се боя, че си прав.

Но след това зад вратата на банята се чу шум от повръщане на сухо. И дойдоха всички онези часове, през които се криеше в стаята си, забравил игралната си конзола на пода на дневната. А накрая при мен дойде и майка ти, с тревога в очите: никога не те беше виждала такъв. Да се страхуваш от тъмното. Да не можеш да спиш нощем. Тази сутрин те беше заварила да тъпчеш раницата си с дрехи — „идват, идват, трябва да бягаме“ — и когато те беше попитала кой идва, ти не беше успял да ѝ отговориш.

И така, стигнахме дотук. Ти се свиваш в ъгъла, а очите ти са се превърнали в черни умоляващи дупки, които не спират да се движат и да откриват нови ужаси във всяка сянка. От юмруците ти се стича кръв, защото си пробил дланите си със собствените си нокти. Спомням си какъв бях аз, когато бях на твоята възраст. Тогава се порязвах нарочно, за да се почувствам жив. Понякога все още го правя. Това нещо никога не свършва наистина.

Майка ти казва, че някой ден нейните машини ще прогонят демоните от мен. Нима не разбира каква ужасна грешка ще бъде това? Нима историята не се повтаря, ако се забрави? Нима дори най-лошият президент в историята не беше признал, че спомените принадлежат на всички?

Не ти казвам нищо. Двамата вече се разбираме помежду си много по-дълбоко, отколкото е възможно да го направим с думи.

Ти си ми внук и аз ти дадох от своята мъдрост. Аз ти показах света.

И сега ще ти помогна да живееш в него.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.